

Dugonics csak 1756-ig lakott a szülői házban, honnan a kegyesrendiek szerzetébe lépett. A hetvenes években, amikor ércszobrot állított Szeged Dugonicsnak, házat emléktáblával megjelöltette s most, hogy pusztuló, elhagyatott állapotba jutott, gondoskodni akar róla, hogy az épülő új házon is emléktábla hirdesse Dugonics születési helyét. A Dugonics-Társaság szépirodalmi osztályának vasárnapi ülésén lesz szó erről. A terv az, hogy a város, karöltve a Dugonics-Társasággal, megállapodnék abban, hogy az új épület falába ismét beilleszték a mostani márványtáblát s egy másik táblán megörökítenék e tábla történetét és az új épületben egy Dugonics-szobát rendezzenek be a nagynevű kegyesrendi írópap emlékeivel. A kegyeletes és hazafiás szándékot kétségkívül kivitel követi, mihelyest arra alkalom nyílik.

— **Lipót Szalvátor főherceg Diósgyőrben.** Hírüladtuk, hogy Lipót Szalvátor főherceg, tüzérségi főfelügyelő, tegnap Diósgyőrbe érkezett. Mint tudósítónk jelenti, a főherceg a napot kizárólag a diósgyőri állami vasgyár megtekintésére fordította. Kívánságára a gyárban mindennemű fogadtatást és ünnepélyt mellőztek. A főherceget Weigner tüzérezredes kísérte a gyárba, ahol rendes munka folyt. Lipót Szalvátort megérkezők *Fleischmann* Győző igazgató üdvözölte és *Braunfeld* Gyula főfelügyelő kalauzolta. Először a vegyészeti osztályt, majd a gázgenerátor-telepet nézte meg a főherceg, majd a hengerdét, acélöntődet, kohót és műhelyeket. A látogatás félhárom órától este hét óráig tartott. Lipót Szalvátor mindent nagy figyelemmel szemlélte meg s megjegyzései kiváló szakavatottságról tettek tanuságot. Végül hálás szavakkal köszöntö meg a kalauzálást, aztán a gyár templomába ment. Este vacsora volt a gyár tisztifékezőjében és tizenegy órakor a főherceg visszatért Miskolcra.

— **Házasság.** *Landesberg* Jenő dr. törvényszéki jegyző vasárnap délelőtt tizenegy órakor tartja esküvőjét *Gross* Henrik nagykereskedő szép és bájos leányával, *Ilonkával*.

— **Kainz haldoklik.** Bécsből táviratozzák: A bécsiek legkedvesebb hősszínésze, *Kainz*, halálán van. Ha meg is ér még egy-két napot, szinpadra soha többé nem léphet. Éppen tegnap kötötte meg a főudvarmesteri hivattal új szerződését, amely 1927-ig a Burg-színházhoz köti évi 90 ezer korona fizetéssel.

— **Arató-ünnep a tanyán.** A Szeged-feketeszéki Gazdakör saját helyiségében (Kossuth-kutnál), július hó 17-én arató-ünnepet rendez. Az ünnepély délelőtt 10 órakor kezdődik.

— **Elmarad a piaristák reformja.** A kitűnő és népszerű magyar piaristák évek óta huzódó reformügye a tegnapi napon fordulóponthoz jutott. Magyar Gábor, a magyarországi rendtartomány nagyérdemű főnöke, egy nemrégiben kiadott körlevelében július nyolcadikára rendkívüli nagykáptalanra hívta össze a rend tagjait, illetve képviselőit, hogy a szentszékek a rendi reform ügyében történt legújabb határozatát kihirdesse előttük. A káptalanl atyák a meghatározott időre valamennyien megérkeztek a budapesti rendházba, ahol a rendfőnök elnöklésével tartott tegnapi gyűlésen fölolvasták Róma legújabb döntését, mely úgy szól, hogy a magyar piaristák reformja teljesen elmarad. Amikor évekkkel ezelőtt elsősorban híre kelt a magyar piaristák reformálásának, a magyar sajtó szinte egyhanguan tiltakozott e terv ellen. Ezt azonban ők nem szívesen vették, mert félték, hogy a nyilvánosság csak árthat az ügyüknek. Való igaz, hogy a piaristák esetleges reformja elsősorban a piaristák magánügye, de nem szabad elfelejteni azt, hogy a piaristák huszonnégy magyar gimnáziumban oktatják s nevelik a magyar ifjúság egy tekintélyes részét. Ennélfogva minden olyan reform, amely ennek a rendnek a szellemét módosítja, megváltoztatja, vagy épenséggel idegenné akarná tenni, egyúttal kihatással lenne a hazai közoktatásra is és így egyenesen a közérdek kívánja azt, hogy a nemzet is érdeklődés-

sel viseltessék a reformügy iránt. A tervezett reform a piaristáknak éppen a lételemét támadta volna meg. Rómában úgy okoskodtak, hogy az összes piarista-provinciák között meg kell lenni az egységnek. Az évek óta megindult tárgyalásoknak egyik idevonatkozó eredménye az lett, hogy ma már a magyar piarista-rendtartomány sematizmusának az élén ott olvasható a rend egyetemes római generálisának a neve s hogy a római egyetemes rendi tanácsban a magyar tartományt állandóan egy magyar rendtag képviseli. Azonban az egységnek ezzel a külső szimbólumával nem elégedtek meg Rómában és lényegesebb dolgokban is be akarták hozni az egységet. Azt akarták, hogy a rendi előjárók megválasztásánál Rómának jusson a döntő szó. Azt akarták, hogy a magyar piaristák a régi konstitúciók alapján csak kandidáljanak házfőnököket, de ne egyet minden házban, hanem háromat, a jelölteket aztán terjesszék föl a római generálshoz, aki közülök az egyiket kinevezi. Ugy látszik, mégis meg tudták Rómát győzni arról, hogy a róluk terjesztett információk nem felelnek meg a valóságnak, hogy tehát a tervezett reformra semmi szükség sincsen, de különösen nincs egy olyanra, amely a magyar nemzeti érdekeket sérti. Rómában visszavonták a reformot, illetve a római pápának a rend egységét elrendelő intézkedését a magyar törvényekkel harmóniába hozták. A nagyközönség tehát megnyugvással nézhet a jó piarista atyák további áldásos munkássága elé. Maguk a piaristák pedig, akik mindenkor készséggel meghajoltak az egyházi felsőbbség akarata előtt, most is hódolattal fogadták a legfelsőbb határozatot.

— **Az új pécsi színigazgató.** A pécsi színházi bizottság ma *Füredi* Béla, a Magyar-Színház volt rendezője mellett foglalt állást. Így bizonyos, hogy *Füredi* kapja meg a pécsi színházat.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte a Szeged-Alföldi Takarékpénztár vezérigazgatóját, *Kugler* Albert szegedi törvényhatósági bizottsági tagot. Édesapja, idősebb *Kugler* Albert, Nagyváradon, ahol előkelő társadalmi pozíciót töltött be, meghalt. Szombaton temették el Nagyváradon, óriási részvét mellett. Az érdemes közéleti férfi haláláról az alábbi gyászjelentést vettük:

A benső fájdalom lesújtó érzetével tudatjuk, hogy szeretett jó édesapánk, nagyapánk és fivérem, idősebb *Kugler* Albert, a *Kugler* és *Andrényi* vaskereskedő-cég beltagja, törvényhatósági bizottsági tag, az *Oszták-Magyar Bank* bírálója, az újbudai római katolikus hitközség világi gondnoka stb. folyó évi július hó nyolcadikán hajnali két órakor, életének hatvanegyedik évében hosszas szenvedés és az utolsó szentségek ájtatos felvétele után az Urban csendesen elhunyt. A boldogult földi maradványai július kilencedikén délután félöt órakor fognak a Kossuth Lajos-utcai gyászháznál beoszteltetni és a központi temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise a boldogult lelkiüdvéért július tizenegyedikén délelőtt kilenc órakor fog az újbudai parochiális templomban a Mindenhatónak bemutatni. Nagyvárad, 1910. július nyolcadikán. Áldás emlékére! Nyugodjék békében! Ifjú *Kugler* Albert, *Kugler* Rózi férjezett *Andrényi* Gusztávné, *Kugler* József dr. gyermekei. Ifjú *Kugler* Albertné született *Herczegh* Blanka, *Andrényi* Gusztáv, *Gaszner* Károly, menyje és vejjei. *Gaszner* Margitka és *Lacika*, *Andrényi* *Lacika*, *Kugler* *Bercike*, unokái. Özv. *Fábry* *Endréné* született *Kugler* *Juliana*, nővére.

— **Magyar tiszt párbaja Bécsben.** Az osztrák fővárosban a legsúlyosabb feltételekkel *Aczél* István huszárhadnagy kardpárbajt vívott *Dumier* francia tőkepénzzessel, aki feltűnő szépségű feleségével hosszabb ideig a budapesti Hungária-szálló lakója volt. A két férfi összeszóvalkozott és ennek következménye volt a párbaj, bandázs nélkül, lovassági karddal, megengedett szurással. *Dumier* nem akart Budapestben megverekedni, táviratilag kért Marseilleből két tűzértiszt-segédet, sőt fegyverbíró is összeült és csak ezután utaztak a felek Bécsbe. Az első összecsapásnál *Aczél* sebesült meg könnyebben, a másodiknál *Aczél* kardja olyan sebet vágott a férfi mellkasán végig,

hogy *Dumier* most a halállal vívódik. *Aczél* segédei *Szilassy* és *Bodnár* huszártisztek voltak. A felek, mielőtt kardra mentek, pisztoly-párbajt vívtak háromszori golyóváltással öt-öt lépés avanszszal.

— **Janek sorsa.** Janek és védője ma felfolyamodást jelentettek be a vádtanácsnak a letartóztatást elrendelő végzése ellen. A felfolyamodást a Kuriához terjesztik föl, amely néhány nap múlva hozza meg döntését. A felfolyamodásban kaucióról szó sincsen, amiből azt következtetik, hogy Janek nem rendelkezik a biztosítékul leteendő szükséges pénzüsszeggel.

— **Becsületsértés a szolgálati szakaszban.** Érdekes becsületsértési pört tárgyalt ma a budapesti büntető járásbíró. A vádlott *Radó* Gyula aradi kereskedő volt, aki nemrég a budapesti pályaudvaron beszállt egy kocsi-szakaszba súlyosan beteg feleségével, akit éppen egy külföldi szanatóriumból hozott haza. A kocsi, amelybe csomagjaikkal együtt letelepedtek, véletlenül egy szolgálati szakasz volt. Kisvártatva megjelent a szakaszban egy fiatalember és erőiesen követelte, hogy szálljanak ki a szolgálati személyzet részére fentartott kocsiból. *Radónak* gyanus volt a fiatalember viselkedése, igazolásra szólította föl s kiderült, hogy az éppen oly kevéssé államvasuti tisztviselő, mint maga *Radó*. A fiatalember erre sietve eltűnt, de nemsokára megjelent a szakaszban *Boros* János magyar államvasuti főellenőr és most már ő követelte, hogy *Radóék* hagyják el a szolgálati szakaszt. *Radó* hivatkozott beteg feleségére, de a főellenőr hajthatatlan maradt. Mikor vitatkozás közben *Radó* megtudta, hogy az előbbi fiatalember *Borosnak* fia, indulatosan kiáltotta oda a főellenőrnek:

— Ez nem uri eljárás, ez szemtelen eljárás, amely rávall magára!

Boros János ezért perelte be becsületsértés címén *Radó* Gyulát, akit ma a budapesti büntető járásbíró *husz korona* pénzbüntetésre ítelt.

— **Ehrlich-oltás Szegeden.** A szegedvárosi közkórház igazgatósága várja már *Ehrlich* tanár oltóanyagát, melyet tudvalevőleg világgá bocsátása alkalmával először a kórházak és hasonló intézmények fognak megkapni. *Boros* József dr., a szegedi kórház igazgatója, a kiválóan jeles sebész, mint minden orvosi tekintély, csodálattal nyilatkozik *Ehrlich* tanár kémiai vegyületéről, melylyel a szegedi kórházban nem kísérletezni, de gyógyítani fognak. A vérbaj új gyógyítási módja Szegeden is nemsokára kezdetét veszi, természetesen a kórházban. *Boros* József dr. az *Ehrlich*-féle csodaszerről azon a véleményen van, hogy az nem immunizál, vagyis a vérbajból kigyógyított ember újból szerezhet vérbajt, de hogy a recidivák ellen sokkalta biztosabb az új szer, az őszinte sem szenved most már kétséget.

— **Mi mozog a kulisszák közt.** Békésgyulán már befejezték a színházi előadásokat. Tegnap aztán összecsomagolták a díszleteket, begöngyölték a ponyvákat és vasutra tették. Ma délben érkezett Szegedre Békésgyuláról a vonat és ahogy megállt, egyszerre csak a vasuti emberek nagy ámulatára a festett díszletek mozgolódni kezdenek, a ponyva felfúvódik s az összes kulisszák jobbra-balra hajladoznak. Eleinte nem tudták mire vélni a különös színpadi jelenetet, nézegették, találgatták, vajjon mitől hajladoznak a festett bokrok és fák, míg végre az egyik vasuti kisütötte, hogy biz' a bokorban valami fenevad rejtőzködik. Ember nem bujhat oda, mert megfulad. Óvatosan körülállták a még mindig mozgolódó ponyvatömeget s egyszerre megrohanták. Az erős támadás folytán egy-két díszlet beszakadt, mire a támadt lyukon egy emberi fej emelkedett ki ijedten, körülnézve, vajjon hol lehet is most ő. Erre már a felsült vasutasok is dühbe jöttek, nyakoncsípték a különös utazót és a rendőr elé állították, aki bekísérte a főkapitányságra.